

1

ER EVEN TUSSENUIT

Verheugd was ik toen ik hoorde: “Wij gaan naar het huis van de Heer,” verheugd ben ik, nu onze voeten staan binnen je poorten, Jeruzalem.

Psalm 122:1-2

Mijn reis naar Israël is lang en vermoeiend geweest. Nu het einde in zicht komt, voel ik me net een verfromfaaide deelnemer uit een reality-show op televisie. Ik heb twee vluchten doorstaan van samen twaalf uur, uren waarin ik zat, stond, me door de gangen van luchthavens haastte, tassen, paspoorten en koffers meesleepte. Het waren verwarrende uren waarin mijn jetlag me parten speelde en ik niet wist of het dag of nacht was als ik opgevouwen in krappe vliegtuigstoelen probeerde te slapen. Op een gegeven moment zwierf ik 's nachts tijdens een overstap verloren over Heathrow Airport in Lon-

den. Ik heb drie keer de hectische hordeloop van de passagierscontrole genomen en in eindeloze rijen gestaan, de laatste keer hier in Israël op Ben Gurion Airport, waar het zakelijke personeel van de paspoortcontrole pistolen draagt. De reis was een parodie op het leven dat ik de laatste tijd heb geleid: haasten, wachten, zwerven, me verloren voelen, me afvragen of ik wel iets bereik.

Maar uiteindelijk trek ik mijn scheef hangende bagage door de deuren van de luchthaven om mijn prijs in ontvangst te nemen. En wat voor prijs! Palmbomen verwelkomen me ritselend en wuivend. De warme avondlucht geurt naar zoete kruiden en groene aarde. Ik ben nog op tijd om te zien hoe de zon de Israëlische hemel goud kleurt voordat hij in de Middellandse Zee zakt. Iets in mijn binnenste slaakt een zucht van verlichting. Een knoop in mijn ziel raakt los en begint zich te ontwarren. Ik ben aangekomen in het land waar Jezus heeft rondgelopen. Mijn pelgrimsreis is begonnen.

De kans om een rondreis door Israël te maken kwam op het juiste moment. Maandenlang had mijn leven uit geestdodende, onvermijdelijke routines bestaan, eentonig als een lange nachtdienst aan een lopende band. Soms wordt het leven zo. Er is niets specifiek mis, maar de wereld om ons heen lijkt grauw. Zelfs de kerkdienst die ik elke week bezocht en mijn dagelijkse stille tijd raakten me niet meer. Ik schaam me voor het onbehagen dat ik ervoer. Ik heb zoveel gekregen. Hoort het leven van een christen niet overvloedig te zijn, opwindend als een kerstochtend, vreugdevol als de eerste paasdag?

Ik moet een paar minuten op de touringcar wachten, dus zet ik mijn koffer bij de stoeprand en laat mijn hand-

bagage van mijn schouder zakken, me bewust van de symbolische lasten die ik afleg. Het voelt prettig om een stukje te lopen en mijn benen te strekken. In twaalf uur tijd ben ik van sneeuw naar zand gereisd, van kale bomen naar palmbomen, van bijtende kou naar weldadige warmte. Ik was aan verandering toe en ben hier blij mee. Maar thuis waren allerlei veranderingen – onwelkome en onverwachtse – uitgebarsten als slapende vulkanen, rommelend, rokend en verwoesting aanrichtend.

Binnen vijf maanden waren alle drie onze volwassen kinderen het huis uit gegaan. Ze hadden ons nest voor het eerst permanent leeg achtergelaten. Onze oudste zoon en zijn vrouw hadden nieuwe banen in een andere staat gevonden. Ze gingen niet meer naar dezelfde kerk als wij, zaten niet meer samen met ons in dezelfde bank en kwamen op zondagavonden niet meer bij ons eten. Ik ervaar hun afwezigheid als een kies die is getrokken en kan het niet laten aan die nog kwetsbare plek te voelen, verbaasd over de pijn en het gat dat ze hebben achtergelaten. Ik had me voorgesteld dat ze altijd in de buurt zouden blijven wonen, zodat ik mijn kleinkinderen zou kunnen zien opgroeien en deel van hun leven zou kunnen uitmaken. Mijn verbeeldingskracht is het probleem, zie je, vooral als hij botst met Gods plan voor mijn leven en dat van mijn kinderen.

Onze jongste zoon is voor vier jaar naar Europa gegaan om daar te promoveren in de bijbelwetenschappen. Ik ben trots op hem en benieuwd waar God hem in de toekomst naartoe zal leiden, maar dat betekent niet dat ik hem niet mis. Zijn verhuizing heeft me ook gedwongen onder ogen te zien dat een carrière als wetenschapper in de theologie

en bijbelwetenschappen hem waarschijnlijk voorgoed ver van huis zal houden. Hij is zelfs van plan om op een seminarie in een ontwikkelingsland te gaan lesgeven, zodat hij plaatselijke voorgangers en leiders bij hun opleiding kan helpen. Opnieuw doorkruisen Gods plannen mijn droom om mijn familie in de buurt te hebben. Waarom heeft Hij mijn zoon niet geroepen om op een universiteit hier in de buurt les te geven?

Onze enige dochter heeft haar baan en haar flat vlak bij huis opgezegd om hier in Israël te gaan studeren. Hoe kan ik zo'n verandering toejuichen, toezien hoe mijn jongste kind in haar eentje naar een land vertrekt dat voortdurend het doelwit is van terroristen, vijandige raketten en zelfmoordaanslagen? Toen ze veertien was, bezocht ze Israël met mij en mijn man en werd ze verliefd op dit land. Naderhand raakte ze bevriend met een aantal joodse medeleerlingen en hun families. "Ik denk dat God wil dat ik onder het joodse volk ga werken," zei ze toen ze in een preek had gehoord hoe ze Gods wil voor haar leven kon ontdekken. Diep in mijn hart hoopte ik dat ze het mis had, dat het jeugdig enthousiasme was. Maar de tijd heeft geleerd dat haar roeping van God kwam en nu wil ze, als ze haar studie heeft afgerond, hier blijven, hier wonen, hier werken. Het helpt te weten dat ze onder Gods wil staat – de veiligste plaats waar een mens kan zijn. Maar dat betekent niet dat ik me geen zorgen maak en haar niet mis. Ik zal haar bezoeken tijdens deze reis, al is het maar kort.

Ik ben nog meer mensen in mijn leven kwijtgeraakt. Mijn zus Bonnie, van kinds af aan mijn dierbaarste, beste vriendin, is aan kanker overleden. De broer van mijn man

en een van zijn zussen zijn ook onlangs gestorven en hebben lege plekken in mijn hart en leven achtergelaten. Ik kan ze niet meer bellen of bij ze langsgaan om koffie met ze te drinken. Een doffe, fysieke pijn heeft zich in mijn borst genesteld toen ik deze verliezen moest verwerken, een pijn die veel weg heeft van de diepe, emotionele pijn die de afwezigheid van mijn kinderen heeft veroorzaakt, alsof een belangrijk deel van me is uitgehold. Ik denk dat ik een beetje boos ben op God, omdat de dingen niet zijn gelopen zoals ik ze me altijd had voorgesteld. Depressie, zo heb ik geleerd, wordt soms veroorzaakt door boosheid die we diep in ons binnenste wegstoppen. Was dat de reden dat ik de laatste tijd soms geen zin had om naar de kerk te gaan en dat mijn dagelijkse tijd met God zo grauw, slap en doods was als een natte vaatdoek? Dat ik bad zonder vuur? Ik wilde mijn eigen wil, niet die van God. Maar wat is Zijn wil voor mij in al deze veranderingen?

Ogenschijnlijk doe ik wat ik altijd heb gedaan, volg ik nog steeds mijn roeping om christelijke romans te schrijven. Maar vanbinnen voel ik me soms zo gedesoriënteerd dat ik het gevoel heb dat ik mijn leven op het land voor een leven op een zeilboot op een woeste zee heb ingeruild. Terwijl ik niet kan zeilen. Ik kan niet eens zwemmen.

Ik heb in andere perioden van mijn leven vergelijkbare geestelijke crises doorgemaakt, tijden waarin bijbelteksten alleen nog maar woorden op een bladzijde waren en mijn gebeden geen vleugels kregen en door een dichte wolk

van twijfel op de grond bleven. Elke keer als ik besloot de moeite te nemen God met mijn hele hart te zoeken, leerde Hij me een belangrijke les. Die lessen veranderden mijn leven – daar is dat gevreesde woord *verandering* weer – maar ze brachten me dichterbij God.

Tijdens een zo'n woestijnperiode waarin ik met onverhoorde gebeden worstelde en me afvroeg waarom God zweeg ondanks lijden, kwam ik een roman tegen met de titel *Uitverkoren* van de joodse auteur Chaim Potok. Het verhaal gaat over de relatie tussen een vader en zijn zoon, en over wat er gebeurt als de vader de radicale beslissing neemt om zijn zoon zwijgend op te voeden. Niet als straf, zoals het verhaal uiteindelijk duidelijk maakt, maar als een daad van liefde, volkomen in het belang van het kind. In die roman zag ik een beeld van God de Vader en Zijn soms onverklaarbare zwijgen. Het hielp me over mijn eigen onverhoorde gebeden heen te kijken en Gods liefde te zien.

Maar het boek deed meer dan mijn ogen openen. Het zorgde ervoor dat ik overwoog om romans te gaan schrijven, om lezers mee te nemen naar de wereld van het christendom, zoals Chaim Potok mij had meegevoerd naar de wereld van het orthodoxe jodendom. Christelijke fictie stond nog in de kinderschoenen in die tijd, maar ik ervoer een roeping om romans te schrijven die de harten van de lezers met de liefde van Christus zouden raken. Misschien zou ik zonder die dorre periode in mijn leven, zonder mijn worsteling met God, vandaag de dag geen romans hebben geschreven.

Dus ja, ik begrijp wel dat God me misschien een woelige zee op wil sturen om me uit mijn gezapige leventje te

halen. Ik heb besloten de wilde golven te beschouwen als een uitnodiging van God om dicht bij Hem te komen, dieper in Zijn Woord te graven, Hem met mijn hele hart en ziel en al mijn kracht te zoeken. En bovenal om op een betere manier tot Hem te bidden. Misschien vind ik een kompas of een boek met zeilinstructies of op z'n minst een reddingsvest. Misschien, heel misschien, wordt deze pelgrimsreis naar Israël wel het begin van die nieuwe reis.

Ik reis in goed gezelschap. God droeg de Israëlieten op drie keer per jaar een pelgrimstocht naar Jeruzalem te maken, voor de drie jaarlijkse, religieuze feesten: het pesachfeest, het Pinksterfeest en het Loofhuttenfeest. Voelden ze zich net als ik als ze aan hun reis begonnen: moe van het sjokken door de dagelijkse sleur, bezorgd om hun kinderen en gezinnen, geschokt door onverwachtse veranderingen? Wie heeft er tijd om meer dan een vluchtige gedachte aan God te wijden als het leven moeilijk wordt? Maar de Israëlieten moesten drie keer per jaar hun werk en hun dagelijkse bezigheden neerleggen om als een daad van geloof een pelgrimstocht naar Jeruzalem te maken.

Ik zie Gods wijsheid in die opdracht. Anders zouden ze, net als de meesten van ons, nooit tijd voor God hebben gevonden in hun drukke bestaan. Uitvluchten krijgen de overhand. We hebben het veel te druk. De meesten van ons hebben zelfs op zondag, de dag die Hij heeft aangewezen als een dag waarop we moeten stoppen met werken om Hem te aanbidden, zulke lange to-do-lijstjes dat het nauwelijks een rustdag is. God kent de menselijke na-

tuur en als Hij het Zijn volk niet opdroeg, zou het nooit tijd vrijmaken om Hem te aanbidden. Maar aanbidding helpt ons om te erkennen dat we God nodig hebben. Tijdens deze drie jaarlijkse feesten brachten de joden zichzelf in herinnering wat God voor hen had gedaan en beeldden ze het verhaal van hun redding uit. Ze maakten zich los van de dagelijkse routine om Gods goedheid te vieren en hun geloof te vernieuwen, zodat ze verfrist en opnieuw verbonden met God, die dag aan dag met hen wandelde, naar huis terug konden keren.

Ook ik verlang aan het begin van deze pelgrimstocht naar geestelijke vernieuwing. Ik wil het grotere plaatje van Zijn plan zien en in alles Zijn wil leren aanvaarden. Ik wil mijn gebedsleven nieuw leven inblazen, echt luisteren naar wat Hij tegen mij zegt en vragen om Zijn hulp in alle veranderingen. Misschien zal ik mijn eigen wil kunnen loslaten en de veranderingen in mijn leven met vreugde en in geloof tegemoet kunnen treden. Dat is wel veelgevraagd voor een reis van twee weken. Maar dit is Israël – het toneel waarop het Oude en Nieuwe Testament zich afspeelden, een land waar de Bijbel driedimensionaal tot leven komt als een pop-upboek voor kinderen. Oude vrienden van bijbelse bladzijden bevolken deze plaatsen en de woorden van aartsvaders en profeten krijgen een nieuwe betekenis als ik naar de rivieren, bergen, meren en woestijnen kijk waar zij vroeger ook naar keken. In het landschap van Israël kan ik me een beeld vormen van het onderwijs en de gelijkenissen van Jezus, omdat er overal om me heen vingerwijzingen zijn – schapen, rotsen, stadsmuren en olijfbomen. Elke plaats die ik bezoek is een gelaagde taart van geschiede-

nis met archeologische resten die niet alleen uit de tijd van Christus dateren, maar zelfs nog uit Abrahams tijd. Omdat ik door “zo’n menigte geloofsgetuigen” omgeven zal zijn, zal ik misschien, heel misschien, aan het einde van de reis in staat zijn vastberaden de wedstrijd te lopen die voor me ligt (Hebreeën 12:1).

De touringcar is gearriveerd en de chauffeur laadt onze bagage in terwijl onze gids en mijn man staan te wachten. Ik zou nog wel even in het afnemende, gouden licht willen blijven staan, maar ik verlang er toch ook naar op weg te gaan. We beginnen in het zuiden – de Negev – en zullen daarna door het heuvellandschap in het midden van het land omhoogreizen naar Jeruzalem en ten slotte naar de streek Galilea in het noorden. Ik ga het land van zuid naar noord ontdekken, in omgekeerde richting waarin Abraham het ontdekte toen hij vierduizend jaar geleden in het beloofde land aankwam. Maar dit is de richting waarin de Israëlieten reisden toen ze hun slavenbestaan in Egypte achter zich lieten, hun doelloze omzwervingen in de woestijn beëindigden en eindelijk in hun thuisland aankwamen om daar hun God te aanbidden. En dus begint mijn reis in de Negev...

De Heer zei tegen Abram: ‘Trek weg uit je land, verlaat je familie, verlaat ook je naaste verwanten, en ga naar het land dat Ik je zal wijzen.’ (...) Abram ging uit Charan weg, zoals de Heer hem had opgedragen (...) Toen (...) trok Abram het land door tot aan de eik van More, bij Sichem (...) Daarvan-

daan trok hij naar het bergland dat oostelijk van Bethel ligt (...). Steeds verder reisde Abram, in de richting van de Negev. (Genesis 12:1, 4, 6, 8-9)

EEN NIEUW GEBED VOOR ONDERWEG

Hemelse Vader,

Ik prijs U om Uw enorme, oneindige liefde, hoog en breed als de hemel waarin ik net heb gevlogen. Ik belijd dat ik me heb gedragen als een jengelend kind en dat ik geen aandacht heb besteed aan alle manieren waarop U als een liefhebbende ouder voor me hebt gezorgd. Ik wilde mijn eigen weg volgen, mijn eigen plannen gerealiseerd zien. Vergeef me dat teleurstellingen en verlies een belemmering waren voor mijn gebeden en mijn relatie met U. Zet me weer op mijn benen, Heer, en leer me hoe ik de wegen die U voor mij hebt gekozen moet bewandelen. Help me Uw troost bij mijn verliezen te aanvaarden en Uw wil voor de veranderingen in mijn leven. Leer me tijdens deze reis hoe ik anders en beter kan bidden, zodat ik dichter kan leven bij U, de Bron van alle goeds. Dank U voor het nieuwe begin dat we hebben in Christus Jezus en voor dit nieuwe begin in mijn leven.

Amen